



# **SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITON YHDENVERTAISUUS- SUUNNITELMA 2017–2019**

*- Esitys Suomen Lukiolaisten Liiton XXXII liittokokoukselle -*

# JOHDANTO

*“Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.”*

- Sisäasiainministeriö 2010

Suomen Lukiolaisten Liitossa toimimisen tulee olla jokaiselle tasa-arvoista riippumatta toimijan lähtökohdista. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat järjestölle itseisarvoja, joiden tulee näkyä kaikessa toiminnassa, ja niiden toteutumista on seurattava ja kehitettävä jatkuvasti. Yhdenvertaisuussuunnitelma on muistutus siitä, miten voimme olla vielä parempia.

Asiakirja koskettaa liiton jokaista vapaaehtoista, luottamushenkilöä ja toimihenkilöä. Yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on antaa puitteet sille, kuinka toimia ja olla järjestön sisällä. Asiakirja on luotu sovellettavaksi sekä keskusjärjestön että jokaisen piiri- ja jäsenjärjestön toiminnassa.

Yhdenvertaisuussuunnitelma on voimassa kolme vuotta kerrallaan. Asiakirja päivitetään seuraavan kerran liittokokouksessa 2019.

**TAPAHTUMAT****Yleiskuvaus nykytilanteesta:**

Liitto järjestää vuosittain 11 suurempaa koulutustapahtumaa, joille ovat tervetulleita kaikki lukiolaiset. Esteettömyyden huomioimisessa näissä tapahtumissa on parannettavaa. Tapahtumat ovat itsessään edullisia, mutta majoitus kustantaa muutamista kympeistä reiluun sataan euroon. Mahdollisuutta saada tapahtuma alennettuun hintaan toimijan taustan huomioiden täytyy tarkastella. Tapahtumapaikoista päätettäessä on huomioitu aikaisempien vuosien paikkakunnat ja tätä kautta maantieteellinen kattavuus vuosien saatossa. Jokaisen mukavuuden turvaamiseksi kaikki tapahtumat ovat alkoholittomia. Tapahtumapalautteet otetaan huomioon seuraavaa tapahtumaa järjestettäessä.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET
<p>Jokainen lukiolainen kokee olevansa tervetullut liiton tapahtumiin.</p> <p>Osallistujat saavat ilmaista sukupuoli-identiteettiään haluamallaan tavalla.</p> <p>Osallistuminen liiton tapahtumiin on mahdollista lukiolaisen lähtökohdista riippumatta.</p> <p>Liiton tapahtumat ovat esteettömiä.</p> <p>Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista tapahtuman osallistuja tietää, kenelle voi siitä kertoa.</p>	<p>Kaikesta liiton toiminnasta on mahdollista antaa anonymisti palautetta ympäri vuoden.</p> <p>Kaikissa tapahtumajärjestelyissä otetaan huomioon sukupuolen moninaisuus ja jokaisen oikeus määritellä itse sukupuolensa.</p> <p>Tapahtumia järjestetään maantieteellisesti kattavasti.</p> <p>Tapahtumapaikkakuntia suunniteltaessa valitaan paikkakunnat tapahtuman kokoon ja luonteeseen sopiviksi.</p> <p>Selvitetään mahdollisuutta antaa tapahtumastipendejä niitä eniten tarvitseville, jotta mahdollisimman moni voisi osallistua liiton tapahtumiin taloudellisesta tilanteesta riippumatta.</p> <p>Tapahtumapaikoista päätettäessä otetaan huomioon esteettömyys.</p> <p>Tapahtumapaikkojen esteettömyydestä tiedotetaan tapahtumaviestinnässä.</p> <p>Nimetään henkilöt, joihin voi olla yhteydessä esteettömyysasioista.</p>

	<p>Laitetaan tapahtumailmoittautumislomakkeisiin kohta, jossa voi ilmoittaa tarvitsemistaan erityisjärjestelyistä.</p> <p>Nimetään jokaiselle tapahtumalle häirintäyhdyshenkilöt, joihin tapahtuman osallistujat voivat olla tarpeen tullen yhteydessä.</p> <p>Lisätään yhdenvertaisuuden toteutuminen piirin tapahtumissa yhdeksi tulostavoitepalautuskriteeriksi.</p> <p>Tapahtumien palautelomakkeet voi halutessaan antaa täysin anonymina.</p> <p>Luodaan liiton ja piirien käyttöön yhdenvertaisuus-checklist, josta tapahtuman järjestäjä voi tarkistaa, että yhdenvertaisuusasiat on otettu huomioon.</p>
--	---

## VAALIT

### Yleiskuvaus nykytilanteesta:

Liiton vaalikulttuuri on kehittynyt viime vuosina hyvään suuntaan. Vaaleille on viime vuosina nimetty joka syksy yhdenvertaisuustarkkailijat, joihin voi ottaa yhteyttä vaaleihin liittyvissä rikkomuksissa.

Varsinkin keskusliiton luottamushenkilöiden sukupuolijakauma kautta liiton historian on ollut erittäin epätasa-arvoinen. Liiton 31-vuotisessa historiassa 30 puheenjohtajasta vain kuusi on ollut naisia, ja liittohallitusten kokoonpainot kautta aikain ovat olleet muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta miesvaltaisia. Liiton historiassa ei ole yhtäkään vain naisista koostuvaa puheenjohtajistoa. Piiritoiminnassa ja piirien johdossa sukupuolijakauma on selkeästi tasaisempi, mutta useammin naisvaltainen kuin miesvaltainen.

Keskusliiton luottamustehtäviin hakevien henkilöiden vaikuttamistaustat liitossa ovat nykyään kirjavampia kuin ennen, eli tiettyjä stereotyyppioita on onnistuttu rikkomaan.

TAVOITE	TOIMENPIDE
Jokainen liiton jäsen kokee, että hän voi tavoitella luottamustehtäviä asettumalla ehdolle vaaleissa taustastaan huolimatta.	Toimijoita kannustetaan asettumaan ehdolle vaaleissa mistään henkilökohtaisista ominaisuuksista tai järjestöhistoriastaan riippumatta.

<p>Vaalikulttuuri on yhdenvertainen ja tasa-arvoinen ja mahdollistaa jokaisen halukkaan ehdokkuuden.</p> <p>Ehdokkuus ei vaadi kohtuuttomasti rahallista tai ajallista panostusta.</p> <p>Demokratia toteutuu täysin henkilövalinnoissa.</p>	<p>Yhdenvertaisuustarkkailijat seuraavat tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja hyvien tapojen toteutumista vaalisyksynä ja heille voi ilmoittaa rikkomuksista.</p> <p>Henkilövalinnat suoritetaan aina äänestyksellä, kun ehdokkaita on enemmän kuin valittavia henkilöitä. Henkilövalinnoissa ei käytetä vaalivaliokuntaa tai muuten neuvotella vaalin tulosta.</p> <p>Liitossa ei hyväksytä minkään asteista ryhmäkuria, joka ilmenisi esimerkiksi piirijärjestöjen äänestyskäytännöissä tai puoluepoliittisena järjestäytymisenä.</p> <p>Toimihenkilöt ja istuva puheenjohtajisto eivät ota henkilövalintoihin kantaa.</p>
--	--

## VIESTINTÄ

### Yleiskuvaus nykytilanteesta:

Liiton nettisivujen ja muun viestintämateriaalin helppolukuisuuteen ei tällä hetkellä ole tietoisesti juurikaan panostettu. Kieliversiot ovat tarjolla suomen lisäksi myös englanniksi ja ruotsiksi, mutta ne ovat melko yksipuoliset, ja lukiolaisten kielipohja on paljon laajempi. Liiton kuvapankki on melko suppea, eikä nykyisellään esitä lukiolaisten moninaisuutta kaikessa laajuudessaan. Liitossa käytettyjä käsitteitä on viime aikoina erityisesti ulkoisessa viestinnässä avattu yleiskielisiksi. Työtä on kuitenkin tehtävä erityisesti sosiaalisen median, esimerkiksi aihetunnisteiden, osalta.

TAVOITE	TOIMENPIDE
<p>Liiton vuorovaikutuksellinen viestintä tavoittaa kaikki Suomen lukiolaiset.</p> <p>Liiton viestinnässä näkyy lukiolaisten moninaisuus.</p> <p>Liiton viestintä on esteetöntä, ja sisältö on helposti ymmärrettävää.</p>	<p>Tehdään liiton nettisivuista versiot ruotsiksi, saameksi, englanniksi ja mahdollisuuksien mukaan myös muilla kielillä.</p> <p>Viestitään sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöistä sensitiivisesti.</p> <p>Liiton nettisivujen esteettömyys otetaan</p>

	<p>huomioon nettisivuja uudistettaessa.</p> <p>Parannetaan nettisivujen ja muiden materiaalien helppolukuisuutta.</p> <p>Vältetään ulkoisessa viestinnässä lyhenteitä ja liittoslangia.</p>
--	---

## TYÖSKENTELEY LIITOSSA

### Yleistä nykytilanteesta:

Sukupuolten välinen palkkatasa-arvo toteutuu liiton työntekijöiden keskuudessa tällä hetkellä täydellisesti. Työilmapiiri on lämmin ja kannustava, ja yleinen työhyvinvointi on hyvä. Liiton työntekijät ovat aktiivisesti mukana rakentamassa ja kehittämässä järjestökulttuuria. Liiton toimitilat eivät tällä hetkellä ole esteettömiä.

TAVOITE	TOIMENPIDE
<p>Liitossa työskenteleviä kohdellaan yhdenvertaisesti.</p> <p>Työyhteisö ei ole heteronormatiivinen.</p> <p>Työilmapiiri on hyvä ja kannustava, jossa jokainen saa olla oma itsensä.</p> <p>Jokainen liitolle työtä tekevä kokee olevansa osa työyhteisöä.</p> <p>Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista työntekijä tietää, kenelle voi siitä kertoa.</p> <p>Liiton rekrytointiprosessit ovat hakijoille reiluja ja mielekkäitä.</p>	<p>Selvitetään mahdollisuutta edistää toimitilojen esteettömyyttä.</p> <p>Kaikki samanlaisissa tehtävissä työskentelevät saavat sukupuolesta riippumatta samaa palkkaa.</p> <p>Tehtävänimikkeissä ei esiinny sukupuoleen viittaavia liitteitä.</p> <p>Suoritetaan työhyvinvointikyselyitä ja kehitetään työympäristöä ja -yhteisöä tulosten mukaisesti.</p> <p>Nimetään toimihenkilöistä joka vuoden alussa kaksi häirintäyhdyshenkilöä, joihin kuka tahansa toimija voi olla yhteydessä ympäri vuoden.</p> <p>Rekrytointien yhteydessä kaikkia kohdellaan tasa-arvoisesti koko prosessin läpi.</p>

**LUOTTAMUSHENKILÖT JA LUKIOLAISTOIMIJAT****Yleistä nykytilanteesta:**

Kaikki järjestön vapaaehtoistoimijat tuntevat työnsä arvokkaaksi ja näkevät sen tulokset. Työmäärän tasaisemman jakautumisen ja paremman delegoinnin suhteen on kuitenkin vielä tehtävää, sillä on vaarana, että vapaaehtoistoimijat kokevat taakkansa liian suureksi eivätkä koe avun pyytämistä tarpeeksi helpoksi.

Eri elinten jäsenet tuntevat saavansa tasa-arvoista kohtelua luottamustehtävässään tai muuna osana toimintaa, mutta yhdenvertaista kohtelua on nostettava ja vahvistettava jatkuvasti.

Ilmapiiri luottamushenkilöiden ja järjestön kaikkien toimijoiden kesken on hyvä ja syrjintää ei juuri esiinny. Hyvän ja kaikkia kunnioittavan toimintakulttuurin luominen ja ylläpitäminen on jokaisen toimijan vastuulla, ja sitä vastaan toimiminen tulee tunnistaa heti ja siihen tulee puuttua.

TAVOITE	TOIMENPIDE
Jokainen luottamushenkilö ja lukiolaistoimija voi liitossa hyvin ja toimiminen on mielekästä.	Ketään ei syrjitä, ahdistella tai kiusata toiminnassa ja kyseisiin toimiin reagoidaan välittömästi asian vaatimalla vakavuudella.
Luottamushenkilöt osaavat toimia ja viestiä kriisi- ja ongelmatilanteissa tilanteen vaatimalla tavalla.	Ketään ei pakoteta osallistumaan epämiellyttäviin tilanteisiin tai tapahtumiin vastoin tahtoaan.
Luottamustehtäviä koskevia stereotyyppioita ei ole.	Edistetään yhdenvertaista ja tasa-arvoista toimintakulttuuria muun muassa luottamustehtävien sukupuolittuneisuuden purkamiseksi ja ehkäisemiseksi.
Jokaisen tekemä työ on yhtä arvokasta.	
Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista luottamushenkilö tietää, kenelle voi siitä kertoa.	Toimintaan on mahdollisuus lähteä mukaan läpi vuoden, vaikka luottamushenkilöt valitaan vain kerran vuodessa.
	Kaikkien toimijoiden antamaa työpanosta arvostetaan ja sen merkitys tunnustetaan.  Liittohallituksessa on ympäri vuoden kaksi häirintäyhdyshenkilöä, joihin kuka tahansa toimija voi olla yhteydessä. Liittohallituslaiset koulutetaan tehtävään.